

Arquipélago das Cíes

Na actualidade existen catro sendeiros sinalizados nas illas do Faro e Monteagudo, xa que a illa de San Martiño non dispón de equipamentos de uso público. Dadas as características físicas do terreo e a zonificación existente, todos os percorridos son de tipo lineal, un aspecto que cómpre ter en conta para planificar a visita. Todos comezan na caseta de información do Parque Nacional, onde se poden resolver dúbidas ou preguntar sobre aspectos máis concretos dos sendeiros. A seguir ofrécese unha breve descrición de cada un deles, xunto cos datos técnicos máis importantes e as posibles variantes ou combinacións que permiten.

[Mapa de itinerarios do arquipélago das Cíes](#)

1.- Ruta do monte do Faro

- Distancia: 3,5 km.
- Duración do percorrido: 1 hora e 30 minutos (só ida)
- Desnivel máximo: 175 m
- Cor da sinalización: Amarelo
- Principais puntos de interese: A praia e as dunas de Rodas, a Lagoa dos Nenos, o Centro de Información, a Pedra da Campá, o observatorio de aves e o faro das Cíes
- Descrición do itinerario: Este itinerario é o máis emblemático e frecuentado de todos os do arquipélago, pois finaliza no punto máis alto que se pode visitar de todo o Parque Nacional, e ademais ofrece unha das vistas máis espectaculares das illas. Ao tempo, tamén é o percorrido máis longo, con maior desnivel e máis exposto a factores meteorolóxicos, aspectos importantes que cómpre ter en conta antes de comezar a ruta.

Desde a caseta de información collemos o camiño de rodeiras de cemento que parte en dirección sur á esquerda da caseta, e seguímolo ata a encrucillada principal da illa do Faro (25-30 minutos), onde enlazamos coa pista forestal debidamente sinalizada que ascende ao faro. Ao longo dos seus primeiros metros poderemos gozar da espectacular praia de Rodas, que ten case quilómetro e medio de lonxitude, une as illas de Monteagudo e Faro, e mostra a acción dinámica dos ventos e as correntes mariñas coa súa peculiar formación de praia-barreira.

Vista do espectacular complexo praia-barreira-lagoa de Rodas

Pouco despois chegamos á Lagoa dos Nenos, unha das zonas de maior interese e fragilidade do Parque Nacional. Está delimitada polo dique, unha estrutura artificial construída a finais do século XIX para facilitar a comunicación entre as dúas illas, necesaria a raíz da instalación de varias fábricas de salgadura e dun viveiro de marisco na propia lagoa. O dique, xunta o arrecife natural, fai fronte ao bater do océano Atlántico e regula a entrada das súas augas á lagoa. A escasa profundidade, tranquilidade e maior temperatura da auga fan da lagoa un lugar ideal para refuxio e cría de multitude de especies que poderemos observar se a claridade da auga o permite. Sargos, muxes, sabogas, douradas, robalizas ou maragotas son algunhas das especies máis habituais, ás cales podemos sumar polbos, congros ou centolas se temos un pouco de paciencia e algo de sorte. Xa na illa do Faro, chegamos á entrada principal do cámping, único lugar das illas onde o visitante pode facer noite; deixámolo a man esquerda, continuando polo camiño principal. Pasamos tamén preto dos baños públicos, que contan cun aseo adaptado. En 6-7 minutos chegamos á zona máis abrigada e humanizada da illa, onde se atopan o Centro de Información, a maior parte das instalacións e dependencias do persoal do Parque e as poucas vivendas de propiedade particular que quedan, e que tan só están ocupadas na tempada estival. Uns 300 m despois do Centro atopamos o cruzamento principal da illa, onde escollemos a pista que ascende á nosa dereita. Na primeira curva poderemos gozar das vistas da illa de San Martiño e da praia de Nosa Señora, unha das máis fermosas do arquipélago, aos nosos pés. A media subida, onde as árbores xa non medran e dan paso a toxos e xaras, podemos facer unha pequena paréntese e achegarnos á singular Pedra da Campá, unha rocha perforada pola forza erosiva dos ventos atlánticos cargados de salitre; ou ao observatorio de aves, desde onde podemos contemplar as zonas de cría da gaiyota patiamarela e do corvo mariño cristado, dúas das especies de aves mariñas máis representativas do Parque Nacional. A altura e situación do lugar vannos permitir, ademais de gozar de magníficas vistas da Lagoa e da praia de Rodas, observar a tremenda diferenza entre a vertente leste das illas, de perfil moito máis suave, e a cara oeste, marcada pola forza do océano.

O solponse tras da Pedra da Campá

Xa de volta no camiño principal, seguimos ascendendo por unhas costentas curvas finais ata chegarmos ao cumio do monte, onde se atopa o faro. Desde alí, rodeados de gaiotas que xogan

co vento, e con 175 metros de vertixinosos cantís aos nosos pés, contemplamos no seu conxunto o arquipélago das Cíes, que a xeito de dique xigante protexe a ría de Vigo do poderoso bater do océano Atlántico.

A protección que ofrecen as illas para a ría queda patente nos abruptos cantís da súa cara oeste

2.- Ruta do faro da Porta

- Distancia: 2,6 km.
- Duración do percorrido: 1 hora (só ida)
- Desnivel máximo: 55 m
- Cor da sinalización: Verde
- Principais puntos de interese: A praia e as dunas de Rodas, a Lagoa dos Nenos, o Centro de Información, a praia de Nosa Señora e o faro da Porta
- Descrición do itinerario: Esta ruta iníciase no mesmo sitio que a anterior, e a primeira parte do percorrido é común para ambas. Unha vez chegamos ao cruzamento principal da illa do Faro, continuamos pola pista de rodeiras, deixando a man esquerda a acolledora e protexida praia de Nosa Señora, a Punta das Vellas e o illote dos Viños, lugar predilecto dos corvos mariños cristados para secaren as plumas ao sol, do cal teremos unha fermosa panorámica desde unha curva do camiño, a uns 100 m do cruzamento. Uns 45 minutos despois de comezarmos a camiñada, chegamos ao embarcadoiro de Carracido, que agora se emprega como peirao de servizo e que foi construído para facilitar o acceso aos faros.

A praia de Nosa Señora e o illote dos Viños

A partir de aquí, o camiño ascende levemente e bordea a costa sur da illa ata rematar no pequeno faro da Porta, a 53 m sobre o nivel do mar e situado no extremo norte do chamado Freu da Porta, un estreito canal de 500 m con fortes correntes que separa do resto do arquipélago a illa de San Martiño, a máis agreste das tres. Sentados nas rochas ao pé do faro, podemos ver na Furna da Porta o resultado do traballo infatigable do mar en forma de escuras e fondas covas que supoñen un refuxio ideal para as crías dos corvos mariños cristados. Armerias, fiunchos mariños ou

anxélicas son exemplos de plantas propias dos cantís que podemos atopar na veciñanza do faro. Aquí tamén gozaremos dunha magnífica panorámica da illa Sur, na cal destacan a Punta e a Furna da Galeira, un impresionante acantilado coroado por unha cruz de pedra erixida en memoria dos 26 mariñeiros de Moaña que pereceron no naufraxio do *Ave do Mar* en 1956. Por último, se miramos cara á ladeira do monte do Faro, observaremos entre a vexetación os restos do denominado castro das Hortas, un antigo poboado castrexo que constitúe o depósito arqueolóxico máis importante atopado ata o momento no arquipélago das Cíes.

O faro da Porta, que vixía o denominado Freu da Porta, un estreito canal que separa San Martiño da illa do Faro

É posible combinar estes dous itinerarios detallados ata agora por medio dun sendeiro que os une e que está marcado tanto nos mapas como no terreo, o que permite facer un percorrido practicamente circular.

3.- Ruta do Alto do Príncipe ■

- Distancia: 1,7 km.
- Duración do percorrido: 45 minutos (só ida)
- Desnivel máximo: 122 m
- Cor da sinalización: Azul
- Principais puntos de interese: O complexo dunar de Figueiras-Muxieiro, a praia de Figueiras e a Cadeira da Raíña
- Descrición do itinerario: Na caseta de información eliximos a pista que sae á dereita da mesma e que comeza cun ascenso suave pola zona leste da illa Norte ou de Monteagudo. O complexo dunar de Figueiras-Muxieiro, á nosa dereita, é o primeiro elemento de interese desta ruta. Trátase dun sistema dunar importantísimo, tanto pola súa extensión como polo seu estado de conservación. Nel poden observarse desde as primeiras fronteiras de dunas móbiles ata as máis estabilizadas, e ofrece unha magnífica representación de especies animais e vexetais especificamente adaptadas ás duras condicións ambientais deste hábitat. Entre elas destacan o tomiño bravo (*Helichrysum picardii* var. *virescens*), a emblemática camariña (*Corema album*), propia das matogueiras

trasdunares, e a escasísima herba de namorar (*Armeria pungens*), unha especie que non ten presenza constatada ata a costa sur portuguesa, sendo esta a súa localización máis setentrional.

Detalle dos froitos da camariña, unha das xoias botánicas do Parque

Este primeiro treito lévanos ata o camiño de acceso á praia de Figueiras, de tradición nudista, á cal podemos achegarnos para gozar dunha espléndida panorámica da próxima Costa da Vela. De volta á pista forestal, seguimos ascendendo ata chegar ao cruce principal da illa de Monteagudo, a uns 20 minutos do noso punto de partida. A superficie colonizada por acacias e eucaliptos plantados na década dos 50 domina esta parte da illa, aínda que nalgunhas das valgadas xa se empeza a comprobar o resultado das repoboacións desenvolvidas durante os últimos anos con especies arbóreas autóctonas e outras propias de zonas de ribeira e do litoral atlántico como amieiros, loureiros, salgueiros ou carballos.

Desde este mesmo lugar, mirando á ría e baixo unha fronte de eucaliptos, podemos observar un pequeno bosque de carballos cerquiños (*Quercus pyrenaica*), o último reduto da vexetación arbórea autóctona das Cíes e obxecto dun programa específico de recuperación. A paisaxe comeza a cambiar conforme ascendemos pola pista que sae á esquerda do cruzamento: as árbores empezan a perder terreo fronte á matogueira debido á falta de protección ante os fortes ventos atlánticos cargados de salitre e á maior escaseza do solo. O camiño continúa en dirección sur para, despois dunha pequena baixada, abrirse descubríndonos parte da espectacular paisaxe da cal gozaremos ao cabo duns minutos. Estes últimos 100 m de subida transcorren por unha senda entre as rochas modeladas polo vento e a auga ata chegar á Cadeira da Raíña, unha caprichosa formación rochosa que é resultado desta tremenda acción erosiva e que constitúe un dos máis fermosos miradoiros das illas.

A espectacular “Silla de la reina” perfilada entre o horizonte e o azul intenso do océano Atlántico

Ademais da vista do faro das Cíes, imponente sobre os 175 m de acantilado aos seus pés, a súa situación permite observar o contraste entre as dúas vertentes das illas, moito máis esgrevias na cara oeste dada a súa continua exposición ao bater do océano Atlántico. A tranquilidade do mar na recollida baía do areal de Rodas, a Lagoa dos Nenos e a exuberante vexetación arbórea da vertente leste, en comparanza coas case espidas e escarpadas abas de poñente, dan unha idea da protección natural que ofrecen as illas á ría de Vigo.

4.- Ruta de Monteagudo ■

- Distancia: 2,5 km.
- Duración do percorrido: 1 hora (só ida)
- Desnivel máximo: 60 m
- Cor da sinalización: Vermello
- Principais puntos de interese: O complexo dunar de Figueiras-Muxieiro, a praia de Figueiras, o observatorio de aves, o faro do Peito ou de Monteagudo e a Furna de Monteagudo
- Descrición do itinerario: A ruta, que coincide na primeira parte do percorrido coa do Alto do Príncipe, comeza na caseta de información, onde escollemos a pista que comeza á dereita da mesma. Ao chegarmos ao cruzamento principal da illa seguimos o sendeiro que continúa cara ao norte, deixando a man esquerda nos seus primeiros metros outra das zonas de repoboación de carballos comúns e cerquiños. A uns 400 m da anterior encrucillada, os eucaliptos e as acacias comezan a perder forza conforme nos achegamos á valgada de Chancelos. A formación en bandeira que presentan as árbores do extremo do eucaliptal e os escasos piñeiros espaxados polo pequeno outeiro son o resultado da acción dos fortes ventos oceánicos, que foron modelándoos de forma asimétrica, «peiteándoos», facendo que adquirisen ese curioso aspecto que dá unha idea das duras condicións de vida que impón o medio.

Neste lugar atópase tamén a incineradora, unha pequena construción onde antano se queimaban todos os residuos que se xeraban nas illas. Continuamos pola pista, que pouco e pouco vai

acercándonos ao pé do Alto de Monteagudo, cuxa característica forma lle dá nome á illa e ao cal non se pode ascender, xa que se atopa en zona de reserva. Na bifurcación collemos o camiño da esquerda que, a través dunha pequena zona boscosa, onde se atopan as ruínas dun antigo asentamento insular, levaranos ata o observatorio de aves. *O observatorio de aves de Monteagudo, pendurado sobre os cantís da illa*

Desde este lugar privilexiado podemos observar sen incomodalos os centos de corvos mariños e gaivotas que se concentran nestas esgrevias ladeiras durante a época de cría, enchéndoas cunha incesante e buligante actividade. Aínda que desde aquí podemos ver o faro a poucos metros, cómpre retroceder un chisco e descender por unha verea a man esquerda que nos leva ata el. A silueta da Costa da Vela, a tan só 2,5 km, fai deste punto o lugar do arquipélago máis próximo ao continente, onde desde 1904 un pequeno faro automatizado guía a entrada dos barcos á ría de Vigo. Ao norte perfílanse as illas de Ons e Onza, que protexen a ría de Pontevedra. Se seguimos a pista de pedra que parte desde o faro, podemos achegarnos ata unha furna, unha pequena representación das grandes covas mariñas da vertente oeste, que son resultado do constante bater das ondas e da peculiar estrutura do granito, que fai que se fracture en vertical. O regreso ata a bifurcación situada ao pé de Monteagudo farémolo pola senda que bordea o litoral e que, en varios puntos, nos permite gozar da vista, ao sur, da Costa de Cantareira, Punta Muxieiro e mesmo a silueta da costa de Baiona. Unha vez alí, só temos que desandar o camiño ata a caseta de información, a onde regresaremos despois dunhas dúas horas de agradable paseo.

O pequeno faro de Monteagudo, que vixía a entrada norte da ría de Vigo